

Rutiner vid arbete med särskilt begåvade barn och elever i Lekebergs kommun

Skollagen

Skollagens första kapitel, paragraf 4 anser att utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Skollagens tredje kapitel, paragraf 2 betonar att *"elever som lätt uppfyller de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling"* (SFS 2010:800).

Vikten av att uppmärksamma

Genom att visa nyfikenhet för barn och elever kan de vuxna uppmärksamma dem och möta dem. Förskolan och skolan kan även göras uppmärksamma av vårdnadshavare som tidigt ser tecken på särskild begåvning.

Inom förskolan/skolan ska barnet/eleven erbjudas utmaningar på ett kontinuerligt och varierande arbetssätt.

I förskoleklass görs obligatoriska kartläggningar för att skolan ska få en överblick av elevers styrkor. På samtliga F-6 skolor i kommunen, förskoleklass - åk 6, gör lärarna kunskapsavstämningar i Excel under ett antal perioder per läsår för att säkerställa att varje elevs kunskapsutveckling synliggörs. På Lekebergsskolan 7-9 görs det också avstämningar för att kartlägga var eleverna befinner sig kunskapsmässigt. Gällande kunskapsavstämningar på F-6 skolor så är det här som det tidigt framkommer vilka elever som visar indikation på att vara särskilt begåvade, i de yngre åldrarna. Därav är en pedagogisk kartläggning betydelsefull utifrån att uppmärksamma de särskilt begåvade eleverna och deras styrkor.

Att få vara delaktig

Efter att barnen/eleverna har blivit uppmärksammade behöver de också få möjlighet att vidtalas och få vara delaktiga i sin lärprocess utifrån sina förväntningar på skolan och sitt lärande. Även vårdnadshavare ska göras delaktig i sitt barns vidareutveckling så som vid utvecklingssamtal eller vid andra möten med förskolan och skolan.

Möta pedagogisk differentiering: Acceleration & berikning

Undervisning som särskilt begåvade elever möter ska vara differentierad och erbjuda utmaningar i deras lärande. Lärare ska lära ut både studieteknik samt komma med extra anpassningar för att ytterligare stötta och utveckla dessa elevers uthållighet.

Vid acceleration ska elever erbjudas möjlighet till undervisning med stöd av läromedel och uppgifter som tillhör en senare årskurs, kurs eller skolform. Elever ska även få möjlighet att accelerera i den önskade takten som de själva anser att de klarar av. Det kan röra sig om att gå upp i årskurser eller att delta i undervisning tillsammans med andra årskurser i ett eller flera ämnen.

Genom berikning ska elever få möjlighet att bredda och fördjupa sina kunskaper med hjälp av fördjupningsuppgifter inom samma område som klassen arbetar med eller med helt andra områden.

Den pedagogiska differentieringen uppnås lättast när det finns en variation i lärandet och undervisningen. Ett stöd för lärare i att designa lektioner och skapa en differentierad undervisning är att använda sig av litteraturen *Lektionsdesign* och *Lektionsdesign i praktiken*. Denna litteratur används redan på några av kommunens skolor. Målsättningen med lektionsdesign är att undervisningsprocessen sätts i fokus och där alla elever oavsett förutsättningar får en chans att vidareutveckla sina kunskaper.

Få stöd i sin socioemotionella utveckling

Den socioemotionella utvecklingen hos särskilt begåvade barn/elever är också av vikt att uppmärksamma. Därav ska barn/elever med särskild begåvning mötas av acceptans och respekt, både från andra elever och lärare.

Förskolan/skolan ska beakta tecken på utanförskap och stötta så att elever med särskild begåvning upplever att de blir sedda, bekräftade och behåller lusten för sitt fortsatta lärande. Därmed är det viktigt att elever också får möjlighet att kunna samarbeta med andra särskilt begåvade elever för att förstärka känslan av acceptans och få möjlighet att interagera med andra som uppvisar särskild begåvning.

Läs mer om särskilt begåvade på Skolverkets hemsida:

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/artiklar-om-forskning/sarskilt-begavade-elever-behov-stimulans-och-samhorighet>

Texten är sammanställd av det specialpedagogiska nätverket i Lekebergs kommun.

LEKEBERGS
KOMMUN

2024-05-29

2024-05-03